

Ks. Adam Dzióba. *Narzeczeni wobec ludzkiej płodności. Studium pastoralne*. Rzeszów: BONUS LIBER 2009 ss. 336.

Płodność to zdolność rodzenia, którą posiadają mężczyzna i kobieta. Płodność mężczyzny jest stała i trwa od okresu dojrzałości biologicznej do późnej starości. Natomiast u kobiety jest ona cykliczna i trwa do osiągnięcia dojrzałości płciowej, do około 50 roku życia. Z punktu widzenia nauki katolickiej płodność ma jeszcze wznioślejszy wymiar, winna ona być świadomym i dobrowolnym aktem współpracy człowieka z Bogiem w realizacji stwórczego projektu trwania życia na ziemi. Płodność jest darem od Boga, ale jednocześnie zadaniem. Będąc darem i zadaniem, potencjał ten, w przypadku człowieka, związany jest z niebezpieczeństwem manipulacji i niegodziwych nadużyć.

Książka ks. Adama Dzióby wpisuje się w tę problematykę. Ukazuje ona stosunek narzeczonych do ludzkiej płodności, jak również stawianych wymagań współczesnego Kościoła związanych z jej realizacją. Autor, przedstawiając założenia związane z ludzką płodnością, poddaje ją pogłębionej refleksji: teologicznej, teologicznopastoralnej, psychopedagogicznej i socjologicznej. Książka jest więc opracowaniem interdyscyplinarnym.

W realizacji tematu wykorzystano metodę paradygmatu teologii pastoralnej. Autor książki odwołuje się do nauczania Kościoła oraz do badań przeprowadzonych wśród narzeczonych. Strukturę książki, oprócz wstępu i zakończenia, stanowią cztery rozdziały. W pierwszym rozdziale Autor przedstawił ludzką płodność w świetle nauczania Kościoła (s. 29-85). Ukazany został osobowy charakter płodności człowieka, wymiary ludzkiej płodności, wymogi według których winna być realizowana płodność w rodzinie oraz kto i w jaki sposób winien przygotowywać do realizacji płodności w rodzinie. Ks. A. Dzióba w tym rozdziale dotyka również ważnego problemu w obecnych czasach, tj. bezpłodności i niepłodności małżeństw.

W drugim i trzecim rozdziale publikacji przedstawiono w tabelach wyniki badań narzeczonych bezpośrednio przygotowujących się do małżeństwa. Badania przeprowadzono w 17 parafiach Diecezji Rzeszowskiej w 2006 roku. W tym celu Autor przygotował ankietę na potrzeby pracy.

Drugi rozdział publikacji (s. 87-155) traktuje o stanie wiedzy badanych w odniesieniu do płodności, jak również znajomości i aprobaty wymogów związanych z realizacją płodności w rodzinie. W trzecim rozdziale (s. 157-212) przedstawione zostało przygotowanie narzeczonych i ich gotowość do realizacji płodności w małżeństwie i rodzinie. Mieszczą się w nim następujące paragrafy: otwartość narzeczonych na przyjęcie życia, podjęcie zadań wychowawczych oraz zaangażowanie narzeczonych w przygotowanie bezpośrednie do sakramentu małżeństwa.

Autor w publikacji nie tylko przedstawił zebraną wiedzę i przeprowadził badania ankietowe, ale uporządkował ją tematycznie, poddał wnikliwej analizie, a jej wyniki zawarł w czwartym rozdziale we wnioskach i postulatach pastoralnych dotyczących kształtowania postaw narzeczonych wobec ludzkiej płodności (s. 213-254).

Ks. A. Dzióba we wnioskach i postulatach dokonał syntezy, ukazując nie tylko rezultaty swoich poszukiwań, ale również blaski i cienie wiedzy o przekazywaniu i rozumieniu katolickiej nauki na temat ludzkiej płodności. Poruszył również kwestie motywowania narzeczonych do przyjęcia nowego życia, kształtowanie postaw narzeczonych wobec zadań wychowawczych w rodzinie oraz realizację bezpośredniego przygotowania do sakramentu małżeństwa. Autor publikacji wykazał się również dobrą znajomością źródeł i literatury przedmiotu. Swoje analizy wsparł bogatym warsztatem bibliograficznym (s. 260-279). Czytelnik może również zapoznać się z wykazem tabel (s. 281-283), aneksem zawierającym tabele (s. 287-309) oraz z kwestionariuszem ankiety (s. 311-336).

Książka napisana jest zrozumiałym i przystępnym językiem. Poruszane treści są uporządkowane, wyrażone w sposób jasny i wyrazisty. Cechą charakterystyczną jest przekaz, z którego przebija troska Autora o narzeczonych oraz o realizację w życiu małżeńskim i rodzinnym nauczania Kościoła wobec ludzkiej płodności.

Niepokojący jest fakt, że narzeczeni, bezpośrednio przygotowujący się do sakramentu małżeństwa, dotychczasową wiedzę o ludzkiej płodności czerpali przede wszystkim z nauczania szkolnego, z mediów i rozmów z rówieśnikami oraz z własnej lektury (s. 101). Wyzwanie, jakie staje przed duszpasterstwem rodzin, wskazuje na konieczność doksztalcania rodziców w tym zakresie poprzez wykłady, konferencje, pogadanki i warsztaty organizowane w parafiach i szkołach. Jest to również przestroga dla rodziców, aby byli bardziej czujni wobec sposobów zdobywania wiedzy o ludzkiej płodności przez dzieci.

Lektura książki nasuwa zarazem pytania: jak narzeczeni w innych rejonach Polski traktują ludzką płodność i w jaki sposób kształtowany jest stosunek narzeczonych do płodności przez pracowników duszpasterstwa rodzin w innych rejonach Polski (południowym, zachodnim, pomorskim, centralnym i północnym)? Choć Autor publikacji zasygnalizował, iż podobne badania przeprowadzone były w ostatnim dwudziestolecu w kilku ośrodkach Polski, to jednak prowadzone były przez inne dyscypliny naukowe.

Podsumowując należy stwierdzić, że duszpasterstwo rodzin w Polsce wzbogaciło się o ważną publikację w dziedzinie, w której dotychczas istniały braki w uporządkowaniu wiedzy i w badaniach prowadzonych przez duszpasterstwo rodzin. Jest ona materiałem do refleksji tak dla teoretyków jak i praktyków, pracowników duszpasterstwa rodzin, a przede wszystkim dla kandydatów do narzeczeństwa i narzeczonych, jako pomoc do właściwego przeżywania swojej płodności i odkrywania przede wszystkim jej bogactwa duchowego. Po tę książkę winni sięgnąć rodzice, by przekonać się, że o płodności ludzkiej należy rozmawiać w ramach wychowania rodzinnego. Im szybciej to zrozumieją, tym skuteczniej będą wpływać na kształtowanie ludzkiej płodności w duchu nauczania współczesnego Kościoła.

Ks. Grzegorz Pyżlak
Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL